

Агенцијата ќе биде среќна ако со своето знаење, посветеност на работата и ефикасност во делувањето, им биде партнер на домашните и на странските институции, кои постојат или кои во иднина ќе се појавуваат во земјава.

слични соработки со JICA, јапонски програм и ГТЗ - програм за трансфер на технологија, во кои АППРМ ќе биде партнер веќе од септември/октомври 2005 година.

☀ Вие ја организиравте неодамнешната деловна средба меѓу претставници на словенечки и македонски претпријатија? Што се постигна на средбата? Какви деловни соработки произлегоа од неа?

САРАЧ: Средбите на стопанствениците од двете земји веќе се традиционални. Од 2003 година до денес се организираа 3 средби во Словенија во рамките на Саемот за мало стопанство во Целје (на кои се презентираа 23 маке-

ПРЕКУ ДЕЛОВНИ СРЕДБИ ДО КОНКРЕТНИ БИЗНИС РЕЛАЦИИ

■ Разговорот го водеше:
Рената МАТЕСКА

☀ Господине Сарач, со Агенцијата за поддршка на претприемништвото (во владините документи запишана како клучна институција за развој на малиот и средниот бизнис), Владата планираше враќање на нарушениот углед пред странските донатори. Што досега таа реализирала?

САРАЧ: Главната активност на Агенцијата е насочена кон конкретна соработка со странските проекти во земјава, а воедно и обид за координација на домашните проекти врз конкретно утврдени проекти.

Успевме да оствариме соработка со SEED (конкретен меморандум за обуки, истражувања и тренинзи), а пред сè, на полето на работни средби за потребата за воведување на НАССР стандардите (одржавме 8 ефикасни средби на регионална основа, на која учество зедоа 250 претприемачи во областа на производството и преработката на храна).

Оваа соработка ќе продолжи и натаму, по трансформацијата на оваа значајна институција, која се очекува да се случи наесен годинава. (SEED и натаму ќе обезбедува средства од повеќе странски извори а, пред сè, од IFC и Светска банка.)

Ние имаме и соработка со ATA - Academic Training Association од Амстердам. Агенцијата ќе биде национален координатор на оваа Програма за обука - 18 модули за обука, трансфер на знаења во регионот - размена на студенти и дипломци, организирање изработка на бизнис планови, кои ќе бидат парично наградени во износ со кој ќе може да се почне бизнис, учество на Евро деновите (веќе имав презентација за АППРМ и секторот на СМЕ во Приштина, 9 мај 2005 година), летни студентски кампови насочени кон нови знаења во претприемништвото, како и бизнис средби на наши стопанственици со претприемачи од Холандија.

Соработка со Синтеф - норвешки проект, пред сè, во областа на формирање инкубатор за мало стопанство во Тетово (јас сум креатор и финансиер на сите постоечки инкубатори за малото стопанство во РМ, преку програмите на Светска банка и Влада на Република Македонија, кои ги водев во периодот 1996 - 2003 година).

Може да се каже веќе се договорени

донски фирми со повеќе од 70 меџинга - директни организирани преговори) и една во Македонија, со вкупно 130 македонски и 42 словенски претпријатија, при што се остварија 400 директни организирани "преговори". На последната средба имаше околу 100 македонски и 17 словенечки фирми, со планирани 184 директни преговори).

Ова се регуларни и потребни средби по кои нормално е да се очекува подобрување на соработката. Во соработка со носителот на проектот Словенечкиот центар за мало стопанство од Љубљана и финансиерот Пакот за стабилност, ја следиме и ја анализираме ефикасноста на овие средби. И покрај фактот дека од овие кратки деловни средби не треба да се очекуваат спектакуларни резултати, сепак успеваме да постигнеме, со поддршка од другите форми, како Берзата на понуда и побарувачка во која опфаќаме 2.500 фирми од регионот на Западен Балкан плус Словенија, а македонското учество е со 300 фирми.

☀ Според досегашното искуство, дали и во иднина Вашата Агенција планира да се одржуваат вакви или слични бизнис релации и со други претставници?

САРАЧ: Секако дека во иднина планираме проширување на овие деловни средби, а пред сè, со можноста која се

дава преку соработката со АТА, која веќе ја спомнав, и со трансформираниот SIID, каде што се надеваме дека ќе организираме регионална интернационална средба за неопходноста од воведување на НАССР системот на здрава и безбедна храна. НАССР речникот е веќе во завршна подготовка и тој ќе биде презентиран и дистрибуиран на оваа средба, која се планира да се оствари кон средината на октомври 2005 година.

☀ АППРМ, како што и напомнавте, постојано работи и на проектот "Берза" на поврзување на македонските со претпријатијата од Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Србија и Црна Гора, Косово...

САРАЧ: Сакам да нагласам дека Агенцијата има сопствена датирана база на клиенти во Македонија (околу 3.000) и таа им е на располагање на сите можни корисници.

Во рамките на Агенцијата работиме и на продолжување на еден значаен проект - "Опсерваторија за малото стопанство" и веќе се изработува Извештајот за 2004 година, кој ќе биде достапен до креаторите на политиките за унапредување на малото стопанство. Оваа опсерваторија е дел од иницијативата на Европската агенција за реконструкција и ние сме задоволни што ќе продолжиме со оваа работа.

Исто така, морам да напомам дека Агенцијата мрежно ги поврза и 3 ЕСА Центри и 8 Регионални центри за МСП, а во буџетот на АППРМ за 2005 година има издвоено и средства за продолжување на работата на Евро Инфо Кореспондентниот Центар.

Со овај начин на работење и соработка би биле квалитетно поврзани не само во земјата и регионот, туку и со центрите во Европа.

☀ Каква поддршка нудите во насока на подобрување на малите и средните претпријатија? Има ли интерес за семинарите кои ги организирате, на кои предавачи се експерти од најпознатите школи за бизнис од Словенија?

САРАЧ: Агенцијата не организира семинари. Искуството покажа дека малите претприемачи претпочитуваат директна работа и помош од консултантите. За таа цел прв пат во земјата (на крајот на 2004) е распишан јавен тендер за пружање конкретни и специфични консултантски услуги директно во претпријатијата. По сите перипетии со процедурите на Законот за јавни набавки веќе на почетокот на мај имаме 7 конкретни договори. Преку овие консултантски услуги ќе бидат опфатени околу 200 претпријатија, со максимално директно консултирање од 30 консултантски часа.

Ова е пионерски потфат, бидејќи прв пат во земјава некој размислува,

креира и финансира ваков тип обуки. Ова е првиот чекор за воведување на ваучерскиот систем на консултирање кој, исто така, го подготвува АППРМ во соработка со Евроконсултантите - грчка консултантска куќа, која го реализира проектот за МСП во рамките на Министерството за економија, како и веќе добро познатиот наш партнер ПЦМГ од Словенија.

Пионерски потфат е и континуитетот во работата за основање деловни инкубатори за малото стопанство. Во 2004 година успеавме да го помогнеме развојот на инкубаторот во Охрид "Гица" и со таа тенденција ќе продолжиме и натаму. Во април 2005 година јавно повикуваме на соработка и имаме 8 нови предлози за инкубатори. Некој од нив ќе биде технички доработен од наша страна и ќе биде предложен за финансирање.

Во организација на АППРМ на 9.6.2005 година словенечките стопанственици повторно дојдоа во Скопје, барајќи бизнис партнери. Македонските колеги ги пречекаа со конкретни понуди. Според нашите бизнисмени, со Словенија ќе бидеме поблиску до пазарот на Европската унија. За македонските стопанственици овие средби се добредојдени, треба да ги има почесто, бидејќи Словенците ни се контакт со европскиот пазар, а постои можност за соработка и пласман на нивниот пазар. Општ беше впечатокот дека Словенците се подготвени да им ги пренесат искуствата на нашите претприемачи за пробив на странскиот пазар и поголема извозна ориентираност. За продлабочување на соработката и бизнис контактите наскоро е најавена возвратна посета на нашите бизнисмени во Словенија.

Што се однесува до семинарите за менаџери и претприемачи, кои се организираа преку соработката со ПЦМГ од Словенија, можам да кажам дека на 6 вакви семинари, со вкупно околу 200 учесници, имаме реални показатели за нивна оправданост, со напомена дека во иднина сепак ќе го форсираме нашиот модел на директно консултирање на претпријатијата.

☀ Кажете ни нешто повеќе за проектот "Development of SMEs and Entrepreneurship in SEE"?

САРАЧ: Напомнувам дека овој проект ќе заврши во октомври 2005 година, а имаме сознанија дека тој ќе се продолжи повторно во рамките на Пактот за стабилност и со ПЦМГ од Љубљана како носител, но сега со многу поголем ангажман на нашата АППРМ.

☀ Оваа Агенција е владина институција, финансирана од донатори, клиенти, но и од Буџетот. Освен 700.000 евра, потребни за нејзино годишно функционирање,

Агенцијата ќе троши и милионски суми за обуки, проекти, семинари, консултантски услуги за бизнисмените од малите и средните претпријатија. Нешто повеќе за нејзиното функционирање?

САРАЧ: И сега можеби најважното. Околу финансирањето. Ние сме ретка институција, која јавно зборува за износот и изворите на финансирањето. Како човек кој прв во Македонија имал среќа да ги спроведува и да биде одговорен за активните програми за вработување (проекти на Светска банка и Владата на РМ-Social Reform and Technical Assistance Project IDA -2722-МК и Social Support Project IDA-3268-МК во вкупен износ од околу 15 милиони американски долари, преку кои се реализираа околу 900 проекти во 43 општини во земјата и

се вработија на неопределено време 23.000 лица (преку активностите од Програмите за повторно вработување во износ од 10 милиони американски долари и кои само за 5 години вратија во Буџетот на Република Македонија 30 милиони американски долари). Ве уверувам дека никој нормален не би се нафатил да спроведува ваква обемна и сложена програма за која се алоцирани само околу 170.000 евра, напомнувам за сите активности (плати за 15 вработени, оперативни трошоци, како и конкретни програми), смешно, зар не?

Но, исто така, ве уверувам дека со нашиот пристап на работење и нудење конкретни ефикасни програми и решенија, во иднина подготвено ќе го очекуваме нормалното намалување на буџетските средства за финансирање на Агенцијата. Не само АППРМ, туку и другите владини агенции, дирекции и не знам што ти не, ќе мораат низ реалните активности и покажани конкретни и брзи резултати да обезбедуваат средства за егзистирање и развој.